

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»

ПІВДЕННИЙ РЕГІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ

КАФЕДРА МІЖНАРОДНОГО ТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА

«ПРАВА ЛЮДИНИ В ПЕРІОД ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ»

Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції
(м. Одеса, 31 жовтня 2025 року)

*Друкується за наказом ректора Національного університету
«Одеська юридична академія» О. В. Тодошчака
(наказ № 3110-44 від 02.10.2025 р.)*

Відповідальний редактор – проректор з наукової роботи Національного університету «Одеська юридична академія», доктор юридичних наук, професор, професор кафедри міжнародного та європейського права, Заслужений юрист України **Аракелян Мінас Рамзесович**

Заступник відповідального редактора – завідувач кафедри Філософії права Юридичного факультету Близькосхідного університету (Кіпр), член-кореспондент Міжнародної академії порівняльного права **Дамірлі Мехман Алишах огли**

Заступник відповідального редактора – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія» **Бехруз Хашматулла Набієвич**

Укладачі:

Бехруз Хашматулла Набієвич – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія»;

Мануїлова Катерина Вікторівна – кандидатка юридичних наук, доцентка, доцентка кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія»;

Грушко Мальвіна Валеріївна – кандидатка юридичних наук, доцентка, доцентка кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія»;

Войтович Павло Петрович – PhD в галузі права, доцент кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія».

Матеріали видано в авторській редакції. Повну відповідальність за достовірність та якість поданого матеріалу несуть учасники конференції, їх наукові керівники, які рекомендували матеріали до друку.

Адреса редколегії:

Національний університет «Одеська юридична академія», кафедра міжнародного та європейського права, м. Одеса, 65009, вул. Фонтанська дорога, 23.
Тел. +38(048)719 8685.

«Права людини в період збройних конфліктів»: Міжнародна науково-практична конференція, присвячується Міжнародному дню прав людини, який відзначається міжнародною спільнотою 10 грудня. **31 жовтня 2025 р., м. Одеса: збірник матеріалів конференції. Одеса. 2025. 219 с.**

© НУ «Одеська юридична академія», 2025
© Кафедра міжнародного та європейського права НУ «ОЮА»

4. King, Jr., Henry T. "Robert Jackson's Vision for Justice and Other Reflections of a Nuremberg Prosecutor." *Georgetown Law Journal*, Vol. 88, No. 1, 1999, pp. 255-267.
5. The National WWII Museum. "'The Grave Responsibility of Justice': Justice Robert H. Jackson's Opening Statement at Nuremberg." November 20, 2020. <https://www.nationalww2museum.org/war/articles/robert-jackson-opening-statement-nuremberg>
6. International Criminal Court. "ICC President's keynote speech 'A Tribute to Robert H. Jackson'." March 29, 2019. <https://www.icc-cpi.int/news/icc-presidents-keynote-speech-tribute-robert-h-jackson-recalling-americas-contributions>

Key words: Nuremberg Tribunal, international criminal law, individual responsibility, crimes against humanity, aggression, evidence, rule of law.

Кіблик Дар'я Володимирівна

*докторка філософії, доцентка, доцентка кафедри адміністративно-правових дисциплін
Донецького державного університету внутрішніх справ;*

Овсянікова Тетяна Олександрівна

*курсантка факультету підготовки фахівців до підрозділів превентивної діяльності НПУ
Донецького державного університету внутрішніх справ*

ТОРГІВЛЯ ЛЮДЬМИ ЯК НАСЛІДОК ВОЄННИХ ЗЛОЧИНІВ: ВИКЛИКИ ДЛЯ СИСТЕМИ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ В УКРАЇНІ

Від 2014 року Україна живе в умовах війни, а з 24 лютого 2022 року - в умовах воєнного стану, що спричиняє глобальну проблему, що посягає на життя та здоров'я людей. Понад 10 мільйонів людей через бойові дії були змушені покинути свої домівки, та починати своє життя з нуля. Найбільш вразливою ланкою населення стали жінки, а особливо діти, які перебувають без супроводу батьків, особи похилого віку та люди з інвалідністю. Загрозу становить ситуація для осіб, які перебувають на тимчасово окупованих територіях. Вони знаходяться під постійним ризиком експлуатації та злочинів проти людяності. Серед таких злочинів - примус до участі у збройному конфлікті на боці агресора, катування, сексуальне насильство з боку військовослужбовців РФ, а також насильницьке вивезення громадян України до РФ та примусове утримання у фільтраційних таборах або місцях позбавлення волі, що нагадують концтабори.

Основне поняття «торгівлі людьми» визначає абзац 15 ч.1 ст. 1 Закону України «Про протидію торгівлі людьми», а саме: торгівля людьми - здійснення незаконної угоди, об'єктом якої є людина, а так само вербування, переміщення, переховування, передача або одержання людини, вчинені з метою експлуатації, у тому числі сексуальної, з використанням обману, шахрайства, шантажу, уразливого стану людини або із застосуванням чи погрозою застосування насильства, з використанням службового становища або матеріальної чи іншої залежності від іншої особи, що відповідно до Кримінального кодексу України визнаються злочином [1].

За даними МОМ, більше ніж 260 тис. людей в Україні постраждали від торгівлі людьми з 1991 р., з них 49 тис. – за останні три роки. Водночас 56% наших співвітчизників упевнені, що з ними таке ніколи не станеться. Кожен восьмий українець готовий нелегально перетнути кордон, працювати у замкнених приміщеннях чи віддавати паспорт роботодавцеві. Чоловіки й жінки, люди різного віку і з різним рівнем освіти, мешканці сіл і міст – єдиного

портрета постраждалого від торгівлі людьми немає [2]. Також, волонтерська організація «КАРІТАС», зазначила, що за даними Головного управління Національної поліції України, за 8 місяців 2024 року за злочини, пов'язані з торгівлею людьми, повідомлено про підозру 52 особам, до суду направлено 35 обвинувальних актів та зареєстровано 90 нових кримінальних проваджень [3].

Країна – агресор, дедалі більше вбиває наших громадян, використовуючи їх безпорадний стан. Потенційні торговці людьми знають про це і намагаються скористатися ситуацією для власної вигоди, представляються волонтерами, які нібито намагаються допомогти та розселити біженців. Під цим приводом без зайвих проблем забирають документи для того щоб «записати відомості», «оформити довідку» чи провести іншу «обов'язкову юридичну процедуру». Таким чином, документи забирають, а людей везуть в невідомому напрямку без будь-якого реального супротиву. Тоді, коли особа вже розуміє, що її везе зовсім не волонтер, врятуватися вже дуже складно, не маючи документів і не знаючи мови країни, в якій знаходишся. Адже не знаючи мови, складно навіть попросити про допомогу та адекватно пояснити, хто це, що сталося та що конкретно людині потрібно [4]. Також, останні роки, звертається особлива увага на експлуатацію не тільки жінок та дітей, а й чоловіків. Їх використовують у своїх цілях, проти волі, як будівельників, шахтарів та просто безоплатну робочу силу.

Боротьба з торгівлею людьми в умовах війни не може бути розв'язана лише на національному рівні; вона вимагає об'єднаних міжнародних зусиль та співробітництва, у сучасних наукових дослідженнях підкреслюється, що міжнародне партнерство є основним інструментом протидії торгівлі людьми, особливо в умовах збройного конфлікту.

Для ефективного розслідування злочинів у сфері «торгівлі людьми», є абсолютно важливий аспект, щодо співпраці з правоохоронними органами інших держав. Але на великий жаль, виникають проблеми недостатньої правової бази для співробітництва в Україні та державах. Також, на мою думку, населення не достатньо обізнане щодо таких небезпек, як торгівля людьми, особливо в період воєнного стану. Вкрай важливо інформувати людей про подібні загрози, в форматі проведення різних тематичних тренінгів, просвітницьких заходів з залученням населення та обов'язково публікація в соціальних мережах та ЗМІ.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Про торгівлю людьми : Закон України від 20.09.2011 № 3739-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2012. №19-20,ст.173 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3739-17#Text>
2. У Всесвітній день протидії торгівлі людьми MOM повідомляє про сумний рекорд в Україні. URL: <https://ukraine.iom.int/uk/news/u-vsесvitniyden-protydiyi-torhivli-lyudmy-mom-povidomlyaye-pro-sumnyy-rekord-vukrayini>
3. Протидія торгівлі людьми в Україні: виклики та досягнення 2024 року, волонтерська організація «КАРІТАС», URL: <https://caritas.ua>
4. Прібиткова Н.О. Протидія торгівлі людьми в умовах воєнного стану у розрізі міжнародної співпраці. *Modern Problems of Science, Education and Society : Proceedings of IV International Scientific and Practical Conference* Kyiv, 2023. С. 1217–1222. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/d9b645a4-312b-48cfae18-274276dc855f/content>

Ключові слова: торгівля людьми, воєнні злочини, права людини, збройний конфлікт.

Key words: human trafficking, war crimes, human rights, armed conflict.

ТКАЧЕНКО О.В.

Універсальна сингулярність прав людини: пролегомени концептуалізації в філософії правового порівняння.....150

МЕЖЕВСЬКА Л.В.

Припинення трудового договору в умовах воєнного стану: сучасні виклики та правові гарантії.....152

ПОЛІТОВА А.С.

Імплементация норм міжнародного права щодо захисту права на статеву свободу та статеву недоторканість у Кримінальний кодекс України: окремі аспекти.....153

ЛИННИК Т.В.

Міжнародні стандарти прав людини та їх співвідношення із національним законодавством.....156

ФЕДОРОВА Т.С.

Міжнародно-правове співробітництво у протидії економічній злочинності.....157

ЦИБУЛЬСЬКА О.Ю.

Щодо питання правозастосовування частини третьої статті 75 закону України «Про міжнародне приватне право».....160

КІТ Т.Б.

Вплив практики Європейського суду з прав людини на розвиток цивільного права України.....161

Секція № 8

Захист прав людини в сучасних кризових ситуація

АНДРЕЙЧЕНКО С.С.

In absentia як інструмент міжнародного правосуддя.....165

КАЛАШЛІНСЬКА М.В.

Роль міст у захисті прав людини в кризових умовах: досвід Любліна.....167

NEDELEA M.-O.

Justice Robert H. Jackson and the american vision of international criminal law at Nuremberg.....170

КІБЛИК Д.В., ОВСЯНІКОВА Т.О.

Торгівля людьми як наслідок воєнних злочинів: виклики для системи захисту прав людини в Україні.....171

БСЛОГУБОВА О. О.

Виклики до фундаментальних прав людини в епоху цифровізації173

КУЗЬ Ю. С.

Смерть міжнародного публічного права.....174

ГАЛАТ В.І.

Право продавця на усунення порушення у контексті поняття істотного порушення за Віденською конвенцією 1980 року.....178

КОВАЛЬЧУК А.Т.

Критерії визначення критичної енергетичної інфраструктури як військової цілі.....180